

Sygn. akt I C 17/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Przemysław Majkowski

Protokolant : staż. Magdalena Kierniakiewicz

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2015 r. w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. P. (1) i Z. P. (2)

przeciwko (...) SA w W.

o zadośćuczynienie

1. zasądza od pozwanego (...) SA w W. na rzecz powódki Z. P. (2) kwotę 15.000,00 (piętnaście tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty,
2. w pozostałym zakresie powództwo Z. P. (2) oddała,
3. zasądza od pozwanego (...) SA w W. na rzecz powoda Z. P. (1) kwotę 15.000,00 (piętnaście tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty,
4. w pozostałym zakresie powództwo Z. P. (1) oddała,
5. zasądza od pozwanego (...) SA w W. na rzecz powódki Z. P. (2) kwotę 1.520 (jeden tysiąc pięćset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu,
6. zasądza od pozwanego (...) SA w W. na rzecz powoda Z. P. (1) kwotę 1.520 (jeden tysiąc pięćset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu,
7. nakazuje pobrać od pozwanego (...) SA w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 300 (trzysta) zł tytułem części opłaty sądowej, od której strona powodowa była zwolniona.

Sygn. akt I C 17/15

UZASADNIENIE

Pozwami z dnia 14 stycznia 2015 roku (data wpływu do Sądu) powodowie Z. P. (1) i Z. P. (2) wnieśli o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. zadośćuczynień w kwotach po 70 000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty tytułem zrekompensowania krzywdy powodów i naruszenia ich dóbr osobistych – prawa do utrzymywania więzi rodzinnych, wskutek śmierci ich syna P. P. (1) w wyniku zdarzenia z dnia 21 grudnia 1998 roku, za które odpowiedzialność ponosiła osoba trzecia, posiadająca zawartą z pozwanym umowę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej. Powodowie wnieśli także o zasądzenie na ich rzecz odszkodowań w kwotach po 10.000,00 zł z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci syna. W uzasadnieniach pozwów wskazano ponadto,

iż śmierć syna była dla powodów ogromną tragedią i niepowetowaną stratą, z którą cały czas nie mogą się pogodzić (pozwy wraz z uzasadnieniami k. 3-9, 60- 65).

W odpowiedziach na pozwy (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. nie uznał powództw, podnosząc okoliczności dotyczące charakteru zadośćuczynienia i jego wysokości., (odpowiedzi na pozwy k.16-18, 72-74).

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2015 r. Sąd połączył do wspólnego rozpoznania sprawy z powództwa Z. P. (1) i Z. P. (2) prowadząc je w dalszym ciągu pod sygn. akt. I C 17/15.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. P. (1), był synem zofii i Z. P. (1). W dniu 21 grudnia 1998 roku, w wieku 22 lat zginął w wypadku samochodowym, (niesporne).

Przed śmiercią P. P. (1) mieszkał wraz z rodzicami i 18 - letnim bratem we wsi P.. Rodzice zmarłego utrzymywali się z pracy w 7 - hektarowym gospodarstwie rolnym. Powód dodatkowo pracował na kolei jako automatyk. Powodowie oprócz zmarłego mieli jeszcze trzech synów. Dwóch żonatych zamieszkałych w W. i najmłodszego, który mieszkał z nimi. Zmarły P. P. (1) pracował jako masarz i uczył się zaocznie. Dom i rodzinę utrzymywali powodowie. Powód Z. P. zarabiał lepiej niż zmarły. Powódka była rencistką, prowadziła dom i pracowała także w gospodarstwie, opatrywała zwierzęta i uprawiała ogródek. Zmarły gdy miał pieniądze to dokładał się do wyżywienia i opału. Przeciętnie dawał rodzicom po 200 – 300 zł miesięcznie. Planował ślub i wesele. W święta, które były 3 dni po wypadku miały się odbyć jego zaręczyny. W lipcu 1999 r. planowano jego wesele. Powodowie mieli mu pomóc w jego organizacji. P. P. (1) przebywał mało czasu w domu z uwagi na pracę i zaoczną naukę. Zmarły i młodszy brat pomagali powodom w pracach w gospodarstwie rolnym np. żniwach. Relacje w rodzinie P. układały się bardzo dobrze, P. miał dobry kontakt z rodzicami i braćmi. (dowód: zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 27 kwietnia 2015 roku- k. 54 v. w zw. z k. 53-54, powoda –protokół rozprawy z dnia 27 kwietnia 2015 roku- k. 55w zw. z k. 54, zeznania świadka K. P. (1) – k. 54 v).

W dniu 21 grudnia 1998 roku w P. doszło do wypadku drogowego, polegającego na tym, że nietrzeźwy S. G. kierował ciągnikiem rolniczym z dwiema nieoświetlonymi przyczepami, na które najechał samochód ciężarowy, który zjechał na przeciwny pas jezdni i zderzył się z nadjeżdżającym z naprzeciwka samochodem PF 126 p kierowanym przez P. P. (1), który w wyniku poniesionych obrażeń zmarł na miejscu. Sprawca wypadku S. G. został skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności. (niesporne).

Gdy doszło do wypadku powód był na podwórku iż drugim synem. Usłyszeli huk na drodze i pomyśleli, że to wypadek. Pobiegli na szosę i zobaczyli, że to wypadek ich syna i brata. Powód widział syna bezpośrednio po zdarzeniu. Powódka gdy zobaczyła ciało syna po wypadku, we worku to zemdląca. Wcześniej, gdy wracał z pracy widział we wsi sprawcę wypadku pijącego wódkę pod sklepem. Po wypadku powód był kilka dni na zwolnieniu, a później na urlopie. Do pracy poszedł po koniec stycznia 1999 r. Zarówno powódka jak i powód nie korzystali z pomocy lekarzy psychiatrów i nie korzystali z opieki psychologicznej. Powódka przez trzy lata przyjmowała leki na uspokojenie przepisywane przez lekarza rodzinnego. Żałobę powodowie nosili przez rok. W drugim roku po śmierci syna powodowie odmówili zaproszeniu na uroczystość weselną z uwagi na śmierć syna. W trzecim roku po jego śmierci byli już na weselu. Powód lubi się bawić i tańczył, powódka siedziała, ale zawsze w taki sposób zachowywała się na weselach. Powodowie zbudowali synowi nagrobek. Chodzą często na cmentarz, powódka 2- 3 razy w tygodniu, a powód co niedzielę. (dowód: zeznania powódki op. cit., powoda op. cit. świadka K. P. op. cit.).

Powodowie przed śmiercią syna planowali przekazać mu swoje gospodarstwo rolne. Po jego śmierci przekazali je dwom innym synom. (dowód: zeznania powódki op. cit.) oda –protokół rozprawy z dnia 20 października 2014 roku- 00:04:04 – 00:18:26 w zw. z k. 49-49v, zeznania świadka K. K. – k.49v).

Powodowie reprezentowani przez (...) S.A. pismem z dnia 28 listopada 2014 r. zgłosili stronie pozwanej roszczenia w kwotach po 100 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie ich dóbr osobistych w związku ze śmiercią syna oraz

po 30 000,00 zł tytułem znacznego pogorszenia sytuacji życiowej. Pozwany decyzją z dnia 15 grudnia 2014 r. przyznał każdemu z powodów po 15 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia i odmówił wypłaty odszkodowania. (niesporne).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane dowody, zgromadzone w aktach sprawy. Dowody te obejmowały dokumenty prywatne i urzędowe (w kopiach, odpisach), których prawdziwości, autentyczności zgodności z oryginałem żadna ze stron procesu, reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników nie kwestionowała.

Sąd obdarzył wiarą zeznania powoda oraz świadka K. P. (1). Treść tych zeznań dopełnia obraz skutków śmierci syna dla powodów, szczególnie w sferze subiektywnego postrzegania przez nich zmiany jakości życia i poczucia krzywdy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwa okazały się częściowo zasadne.

Podstawa odpowiedzialności pozwanego była sporna wobec żądania oddalenia pozwu, dlatego też należy wspomnieć, iż stosownie do treści art. 822 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1, art. 35 i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych: z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Przepisy tej ustawy, w zakresie przez nią uregulowanym, mają charakter szczególny w stosunku do przepisów Kodeksu cywilnego (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2008 roku w sprawie III CZP 115/07, OSNC 2008/9/96). Niemniej jednak dla porządku wypada wskazać, iż zgodnie z art. 435 § 1 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c., samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego środka komunikacji, nie wyłączając pasażera pojazdu, który prowadzi, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności, czyli jego odpowiedzialność prawodawca ukształtował na zasadzie ryzyka. W sprawie bezspornym był fakt, że do przedmiotowego wypadku doszło z winy posiadacza pojazdu P. o nr rej (...), za którego zastępczą odpowiedzialność cywilną ponosi pozwany.

W przedmiotowej sprawie, z uwagi na datę zaistnienia zdarzenia szkodowego (21.12.1998 r.) przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego na gruncie stanu prawnego obowiązującego przed nowelizacją art. 446 k.c., dokonaną art. 1 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) skutkiem, której został wprowadzony do porządku prawnego art. 446 § 4 k.c. przewidujący zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej i prima facie wysuwana bywa teza, iż brak było przepisu umożliwiającego powodom bezpośrednie domaganie się zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Jednakże taka wykładnia przepisów obowiązującego ówczesnie stanu przyjmuje błędnie istnienie luki prawnej, która de facto ma charakter pozorny i którą likwiduje konsekwentne, najnowsze orzecznictwo sądów powszechnych. Najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje, bowiem, na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. i zasady tej nie wyłączał art. 34 przywołanej ustawy ubezpieczeniowej (tak wprost uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 20 grudnia 2012 r. III CZP 93/12 BSN 2013/1, z dnia 7.11.2012 r. III CZP 67/12, z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, z dnia 22 października 2010 roku III CZP 76/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 roku w sprawie IV CSK 307/09, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 2007 roku w sprawie I ACa 1137/07). Podsumowania powyższych wywodów dokonał obecnie Sąd Najwyższy w swoim postanowieniu z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie sygn. akt III CZP 2/14, gdzie odmawiając podjęcia uchwały na wniosek

Rzecznika Ubezpieczonych w istocie jednak przesądził ostatecznie, iż osobie najbliższej przysługuje z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę wynikającą z naruszenia jej dobra osobistego, nawet gdy poszkodowany zmarł przed 3 sierpnia 2008 r. Sąd Okręgowy podziela powyższe wnioski.

Katalog dóbr osobistych określonych w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Judykatura i doktryna ciągle odkrywają nowe postaci dóbr osobistych np. kult pamięci po zmarłej osobie bliskiej, sfera życia prywatnego, prawo do korzystania z nieskażonego środowiska, cisza domowa. Brak jest ostrych granic pomiędzy poszczególnymi dobrami. Występują wątpliwości dotyczące relacji między poszczególnymi dobrami osobistymi wymienionymi w art. 23 k.c. oraz pomiędzy nimi, a tymi nowymi. Precyzyjne ustalenie listy dóbr osobistych nie jest w tej sytuacji możliwe (por. M. Pazdan (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 1118 -1119, s. 1141 -1149). Według powszechnie panującego przekonania dobra osobiste są wartościami niemajątkowymi związanymi z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawnych, w przypadku osób fizycznych związanymi z osobowością człowieka i obejmującymi fizyczną i psychiczną integralność człowieka, jego indywidualność, godność i pozycję w społeczeństwie, co stanowi przesłankę samorealizacji osoby ludzkiej (por. M. Pazdan (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 1117). Rola tych dóbr w społeczeństwie nieustannie wzrasta. Towarzyszy temu wzmocnienie ochrony prawnej dóbr osobistych (por. M. Pyziak –Szafnicka (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 717, s. 719). Więzy emocjonalna łącząca osoby bliskie może być zaliczona do katalogu dóbr osobistych. Trudno bowiem znaleźć argumenty sprzeciwiające się uznaniu za dobro osobiste człowieka więzi rodzinnych, które stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej. Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to - a fortiori – może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ulega również wątpliwości, że śmierć osoby bliskiej zwykle stanowi dla rodziny wielki wstrząs, a cierpienia psychiczne jakie się z tym wiążą się, mogą przybrać ogromny rozmiar, tym większy, im mocniejsza była w danym wypadku więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi. Nie każdą jednak więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie, rodzi poczucie krzywdy. Tylko zatem przy naruszeniu bardzo silnej więzi, np. między rodzicami, a dziećmi, małżonkami, można mówić o naruszeniu dobra osobistego, a osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie (por. uchwała SN z dnia 13.07.2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, Nr 1, poz. 10). W przypadku więzi rodzinnej trudno jest często taki dowód przeprowadzić, choć niekiedy jej istnienie można domniemywać np. w przypadku śmierci dziecka bardzo silnie emocjonalnego związanego z matką dochodzącą kompensacji uszczerbku. Wprowadzenie do Kodeksu cywilnego w 1996 roku art. 448 w jego nowym, całkowicie zmodyfikowanym kształcie stanowiło rewolucyjną zmianę w zakresie ochrony dóbr osobistych. Ochroną tą objęto wszystkie dobra osobiste (por. A. Śmieja (w): System Prawa Prywatnego, t. 6, Warszawa 2009, s. 698). Przepis ten w aktualnym kształcie stanowi prawdziwy przełom dla polskiego prawa cywilnego, gdyż poprzednio polski ustawodawca bardzo ostrożnie podchodził do możliwości kompensowania krzywdy w formie zadośćuczynienia pieniężnego. Aktualnie ochroną majątkową są objęte wszystkie dobra osobiste, z tym jednak, że art. 445 k.c. jako przepis szczególny dotyczy trzech z nich: zdrowia, swobody seksualnej i wolności, zaś art. 448 k.c. pozostałych (por. A. Śmieja (w): System Prawa Prywatnego, t. 6, Warszawa 2009, s. 710). Dodanie przepisu art. 446 § 4 k.c. należy uznać za kolejny wyjątek od ogólnej zasady ochrony majątkowej dóbr osobistych określonej w art. 448 k.c. W świetle obecnie przeważającej interpretacji przepisu art. 448 k.c. mógłby on uzasadniać naprawienie szkody niemajątkowej tylko w oparciu o zasadę winy, podczas gdy w świetle art. 446 § 4 k.c. roszczenie o zapłacenie stosownego zadośćuczynienia uzasadnia każda podstawa odpowiedzialności deliktowej, co oznacza, że w rachubę wchodzi przede wszystkim odpowiedzialność na zasadzie ryzyka. Tym samym nowa regulacja wprowadzona w art. 446 § 4 k.c. jest znacznie korzystniejsza dla podmiotów w nim wymienionych, aniżeli próby znalezienia rozwiązania na gruncie art. 448 k.c., gdyż umożliwia jego uzyskanie zadośćuczynienia bez potrzeby wykazywania jakichkolwiek innych –poza w nim wymienionych –przesłanek. Przepis art. 446 § 4 k.c. nie wymaga również, przynajmniej w swojej warstwie słownej, naruszenia jakiegoś dobra osobistego objętego zakresem art. 23 k.c. Jego dodanie w 2008 r. zamyka dokonania ustawodawcy zmierzające w kierunku rozszerzenia zakresu odpowiedzialności za szkodę niemajątkową (por. A. Śmieja (w): System Prawa Prywatnego, t. 6, Warszawa 2009, s. 737, s. 698 -699, uchwała SN z dnia 22.10.2010 r. III CZP 76/10, OSNC –ZD 2011, nr B, poz. 42). Osoba dochodząca zadośćuczynienia za spowodowanie śmierci osoby najbliższej nie jest poszkodowana jedynie pośrednio. Ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom. Źródłem krzywdy jest zatem czyn niedozwolony, którego

następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również zatem osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 k.c. może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego (por. uchwała SN z dnia 13.07.2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, Nr 1, poz. 10).

Jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych więź rodzinna łącząca powodów ze zmarłym synem, była bardzo silna, miała charakter szczególny, co utrudnia powodom zracjonalizowanie i zaakceptowanie faktu jej zerwania. P. P. (1) zamieszkiwał razem z rodzicami i pozostawał z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym. Z rodzicami łączyły go bardzo ściśle relacje takie jak łączą rodziców dzieckiem, które z natury rzeczy charakteryzują się bardzo silną więzią emocjonalną łączącą osoby bliskie. Wspólnie planowali zaręczyny i wesele P. P. (1). Naturalną konsekwencją zerwania tego rodzaju więzi jest ból, cierpienie i poczucie krzywdy. Zerwanie więzi z synem wywołało tego rodzaju skutki u powodów, co potwierdzają ich zeznania oraz zeznania świadka K. P. (1). Niezależnie od powyższego w realiach niniejszej sprawy, zachodzą podstawy do skonstruowania domniemania istnienia bardzo głębokiej więzi między powodami, a zmarłym synem ze względu na najbliższy stopień pokrewieństwa, wspólne zamieszkiwanie oraz młody wiek zmarłego determinujący kształtowanie się jego relacji z rodzicami. Tym samym powodowie jako osoby dochodzące roszczeń na podstawie art. 448 k.c. wykazali istnienie więzi ze zmarłym synem, stanowiącej ich dobra osobiste podlegające ochronie.

W tym miejscu wskazać należy, że przepis art. 448 k.c. nie tworzy samodzielnej podstawy odpowiedzialności, ale odsyła (podobnie jak art. 445 k.c.) do innych przepisów reżimu deliktowego, które wyraźnie wskazują podmiot odpowiedzialny i szczegółowe przesłanki jego obowiązku odszkodowawczego.

W przedmiotowej sprawie oczywiste jest, że śmierć syna powodów była w całości powiązana adekwatnym związkiem przyczynowym z bezprawnym działaniem kierującego nieoświetlonym ciągnikiem, za którego ponosi zastępczą odpowiedzialność pozwana spółka.

Podsumowując powyższe rozważania, należy wskazać, iż spowodowanie wypadku komunikacyjnego, w którym śmierć poniósł 22 -letni syn powodów, było bezprawnym naruszeniem ich dóbr osobistych w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie i prawa do utrzymania więzi rodzinnych.

W sprawie zostało wykazane, że sprawca wypadku, za którego odpowiedzialność ponosi pozwany, dopuścił się bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powodów, Sąd był zatem uprawniony do przyznania mu odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Na podstawie art. 448 k.c. kompensowana jest krzywda, a więc szkoda niemajątkowa wywołana naruszeniem dobra osobistego, polegająca na psychicznych cierpieniach pokrzywdzonego. Ustalenie krzywdy – i jej rozmiaru - ma podstawowe znaczenie dla określenia odpowiedniej sumy, która miałaby stanowić jej pieniężną kompensatę. Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu (natężenie i czas trwania) naruszenia, trwałości skutków naruszenia i stopnia ich uciążliwości, a także stopnia winy sprawcy i jego zachowania po dokonaniu naruszenia (por. wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05, LEX nr 198509; wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03, LEX nr 327923; wyrok SN z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, OSN 1981, nr 5, poz. 81; wyrok SN z 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77, OSN 1978, nr 11, poz. 210).

W realiach sprawy ustalono jednoznacznie, że po śmierci syna u powodów rozwinęła się reakcja żałoby, który to proces trwał około 2 lat. W judykaturze akcentuje się, że na rozmiar krzywdy związanej ze śmiercią osoby bliskiej mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań, poczucie osamotnienia i pustki, wstrząs psychiczny, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem odejścia osoby bliskiej (nerwicy, depresji), stopień w jakim pokrzywdzony potrafił się znaleźć w nowej rzeczywistości (por. uzasadnienie wyroku SA w Lublinie z dnia 8.08.2012 r. I ACa 330/12). Bez powtarzania dokonanych ustaleń, należy tylko zaakcentować, że u powodów wskutek śmierci syna powstały trwale poczucia pustki i osamotnienia. Powodowie często chodzą na cmentarz odwiedzić grób syna, powód stale się modli za duszę syna. Nie ulega wątpliwości, że krzywda wywołana śmiercią dziecka, jest – oceniając według kryteriów obiektywnych - jedną

z najbardziej dotkliwych i najmocniej odczuwalnych z uwagi na rodzaj i siłę więzów rodzinnych oraz rolę pełnioną w rodzinie przez – w tym wypadku - syna. W rozpoznawanej sprawie krzywda jest tym bardziej dotkliwa, że śmierć nastąpiła nagle w wypadku komunikacyjnym i dotknęła młodego mężczyzny. Dla powodów była to utrata syna, z którym byli silnie związani i tworzyli zgodną rodzinę, a także pokładali w nim swoje liczne nadzieje.

Zważyć należy, iż skutki śmierci syna rozciągają się wszak na całe życie powodów i będą skutkować zarówno w aspekcie osłabienia aktywności życiowej, motywacji do przezwycięzania trudności życia codziennego, pogorszenia stanu zdrowia w następstwie cierpienia i poczucia krzywdy z powodu utraty dziecka. To zadośćuczynienie pieniężne choć w części zrekompensuje krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie i ból spowodowany utratą najbliższej osoby. Poczucie krzywdy powodów jako rodziców, wynikające z osobistego żalu, bólu, osamotnienia, cierpienia i bezradności po niespodziewanej śmierci syna - może być nadal w ocenie Sądu ogromne. Z drugiej jednak strony śmierć syna nie skutkowałą zmianą dotychczasowego trybu życia powodów, nie zaburzyła w istotny sposób ich dotychczasowego funkcjonowania i nie wywołała wstrząsu psychicznego, który wymagałby podjęcia specjalistycznego leczenia. Wskutek śmierci syna, powód nie zaprzestał aktywności zawodowej, nadal prowadził gospodarstwo rolne po kilku tygodniach po wypadku poszedł do pracy. Powódka za wyjątkiem doraźnego przyjmowania leków uspokajających nie wymagała leczenia specjalistycznego. Powodowie nie podjęli terapii psychologicznej, bo nie mieli takiej potrzeby. Zatem należało przyjąć, iż powodowie niewątpliwie nadal przeżywają boleśnie stratę syna, ale nie rzutuje to na ich funkcjonowanie w rodzinie i w pracy zawodowej. Powodowie mają jeszcze troje dzieci i wnuki. W konsekwencji, mając powyższe na względzie, Sąd uznał, że krzywda powodów ustalona w sprawie w opisanym powyżej wymiarze, będzie w całości zrekompensowana zadośćuczynieniem w wysokości 15.000,00 zł. Doliczając do tego wypłacone powodom przez pozwanego kwoty po 15.000 zł, daje już sumę 30.000,00 zł co jest już wartością ekonomicznie odczuwalną. Kwoty te są adekwatne do ustalonych w sprawie rodzajów cierpień powodów, czasu ich trwania oraz oddziaływania na życie Z. i Z. P. (1), przy uwzględnieniu nadal odczuwanych negatywnych emocji, są przy tym właściwe dla zatarcia negatywnych emocji lub co najmniej złagodzenia odczucia krzywdy, przy jednoczesnym utrzymaniu w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa i rekompensowaniu z góry tych skutków zdarzenia, jakie powodowie będą odczuwali jeszcze w przyszłości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 lutego 2012 roku, sygn. akt I ACa 84/12, LEX 1124827, tak też uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z 08.12.1973 III CZP 37/73 OSNC 1974.p.145). Sąd oddalił żądanie zadośćuczynienia w pozostałej części, tj. co do kwoty 55 000,00 zł. W ocenie Sądu zasądzona kwota zadośćuczynienia odpowiada aktualnym warunkom i sytuacji majątkowej społeczeństwa, stanowi przy tym odczuwalną wartość i pozwoli na zrekompensowanie w takim jak jest to możliwe stopniu przeżytych cierpień, przy jednoczesnym częściowym zabezpieczeniu finansowym na dalsze lata życia.

Przechodząc do oceny kolejnego żądania, stwierdzić należy, że zgodnie z treścią art. 446 § 3 k.c. Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Jak wynika z cytowanego przepisu ustawodawca, jako przesłankę umożliwiającą uwzględnienia żądania w tym zakresie wskazał, że pogorszenie sytuacji życiowej musi być „**znaczne**”. Wskazać też należy, że w judykaturze i doktrynie ukształtowało się stanowisko, że chociaż należy przy zasądzaniu tego odszkodowania uwzględniać całokształt okoliczności wpływających na sytuację życiową najbliższych zmarłego, to jednak kompensata ta ma służyć naprawieniu szkody majątkowej (por. uchwała SN (7) z 26 października 1970 r., III PZP 22/70, OSN 1971, nr 7-8, poz. 120; A. Cisek (w:) E. Gniewek, Komentarz, 2008, art. 446, nb 10; W. Czachórski (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 678; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, 2008, nb 655; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2005, art. 446, nb 13-16; odmiennie Z. Masłowski (w:) Komentarz, t. II, 1972, s. 1120 i n.).

W ocenie Sądu zgłoszone przez powodów roszczenie w tym przedmiocie nie zasługuje na uwzględnienie. Jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego to powodowie faktycznie utrzymywali powoda mimo, że już pracował zawodowo. Powód zeznał, że zmarły miał dziewczynę, samochód do utrzymania, uczył się zaocznie. Zarobione pieniądze przeznaczał zatem na swoje potrzeby, a w zakresie bieżącego wyżywienia i mieszkania był na utrzymaniu rodziców. Powodowie wskutek śmierci syna nie ponieśli szkody majątkowej, oboje mają stale źródła utrzymania

(emerytury) i pomoc i opiekę od pozostałych trzech synów. Zważyć także należy, że dwóm z nich przekazali swoje gospodarstwo co rodzi po stronie obdarowanych określone obowiązki wobec darczyńców. Powyższe okoliczności przemawiają zatem za oddaleniem powództwa w części dotyczącej odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej.

Orzeczenie w zakresie odsetek znajduje uzasadnienie w treści przepisów art. 817 § 1 k.c. i art. 481 § 1 k.c. Sąd stoi na stanowisku, iż zadośćuczynienie należy traktować jak wierzytelność bezterminową, a więc świadczenie to powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art. 455 k.c.). Pogląd ten należy uznać za ugruntowany w orzecznictwie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011r., I CSK 243/10, LEX nr 848109, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2011r., V CSK 38/11, LEX nr 1129170). W przypadku, gdy żądanie w zakresie zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę było uzasadnione i udokumentowane już na etapie postępowania likwidacyjnego, odsetki przewidziane w art. 481 k.c. powinny być zasądzone od dnia, w którym zgodnie z przepisami prawa ubezpieczyciel zakończył lub powinien był zakończyć postępowanie likwidacyjne i wypłacić należne świadczenie. Pozwany decyzją z dnia 15 grudnia 2014 roku zakończył postępowanie likwidacyjne i od dnia 16 grudnia 2014 roku pozostaje w opóźnieniu w zapłacie powodom żądanych kwot.

Podstawę orzeczenia o kosztach stanowił przepis art. 100 zdanie pierwsze k.p.c., zgodnie, z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Wyrażona w tym przepisie zasada kompensaty kosztów procesu znajduje zastosowanie w wypadku częściowego uwzględnienia żądań, co miało miejsce w tej sprawie. Wartość przedmiotu sporu w przedmiotowej sprawie wynosiła 80 000,00 zł, a zatem opłata od pozwu wynosiła 4.000,00 zł. Pozwany przegrał sprawę w 20% i winien ponieść opłatę w kwocie 800,00 zł od każdego powództwa , a powodowie przegrali w 80% i w tym też stosunku winni ponieść opłatę od pozwu tj. po 3 200,00 zł, a uiszcili po 4.000,00 zł. Różnica obu kwot, a więc 800 zł stanowi wartość należnych powodom od pozwanego kosztów procesu. Podobny rachunek zastosowano przy obliczeniu należnych powodom kosztów zastępstwa prawnego liczonego od stawki 3.600 zł. co daje kwotę 720 zł. łącznie 1.520,00 zł (pkt 5 i 6 wyroku). Nadto nakazano ściągnąć od strony pozwanej obciążającą go część opłaty sądowej od zasądzonego roszczenia w części w jakiej przegrał czyli 20%. (pkt 7. wyroku).

Z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego